

Как Иван Костов приватизира в. Демокрация

Славимир Генчев

Издателският синдикат на агенция Демокрация бе създаден с цел да се предотврати евентуалното откъсване на вестника от СДС. Разцеплението в коалицията по време на Великото народно събрание около неподписването на конституцията бе първата опасност в това отношение: т. нар. седесета с тирета /център и либерали/ имаха претенции, доколкото бяха съучредители на коалицията към наследството на СДС, което включваше синия орган. Тогавашният гл. редактор Волен Сидеров /1991 г./ твърдо застана на страната на 39-имата гладуващи депутати. Ако това не бе станало, вестникът можеше да мине под контрола на Петко Симеонов или на Петър Дертлиев.

КОЙ Е СОБСТВЕНИКЪТ

Веднъж учреден с такава превантивна цел, синдикатът по силата на своя устав се превърна в колективен собственик на в. Демокрация, на търговската марка Демокрация, на материалните и финансовите активи; в неговите правомощия бяха избирането и назначаването на гл. редактор, прекратяването или продължаването на договорите с журналистите и т.н. В състава му влизаха представители на всички партии и организации от коалицията, утвърдени от техните ръководства, бившите гл. редактори /по право/, известни личности, свързани със СДС.

И точно този статут на синдиката в определен по-късен етап взе да пречи на някого...

Когато през 1994 г. част от ръководството на ДП със Стефан Савов напусна СДС, бе създадена ДП-1896 г. Аз бях определен за представител на партията в синдиката на специално заседание на Централното бюро. Тъй като днес отново се вихрят скандали около в. Демокрация, не мога да се въздържа и да не разкрия, че точно с идването на Невен Копанданова като гл. редактор започна болшевиизирането на СДС и утвърждаването на едноличната власт на Иван Костов в партията.

НА КОГО ПОПРЕЧИ СТАТУТЪТ

Статутът на издателския синдикат като колективен орган, където право на глас имаха само вече утвърдените членове, започна да пречи на онези хора от СДС, които вече са били планирали по-нататъшното превръщане на коалицията в единна структура, а на председателя на СДС - в партиен вожд. Затова първата задача на приватизаторите на СДС бе да елиминират ръководната роля на синдиката. Защото правомощията му наистина бяха големи и можеха да бъдат пречка за амбициите на Костов сам да командва парада.

За целта трябваше да се превърне ЕООД-то в АД. Натискът върху синдиката да приеме предложеното разпределение на акциите в съотношение 51% за НИС на СДС /разбирай Иван Костов/, 9% - на фондация Демокрация/, която също е под контрола на Иван Костов/, 8% - на издателския синдикат, и останалите - свободни, продължи повече от 6 месеца. И в крайна сметка завърши с победа на здравите сили. Всички знаят какво последва: превръщане на СДС от коалиция в партия, обсебена еднолично от нейния лидер.

КАК ОПРАВДАХА НАТИСКА

Основният аргумент, с който приватизаторите на СДС и на в. Демокрация се мотивираха при тоталния натиск върху членовете на синдиката да кандисат, бе лошото финансово

състояние на синия орган. Акционерната форма се изтъкваше от тях за единственото правилно решение. Това, разбира се, бе само претекст. Защото точно след принудителната оставка на Иво Инджев, когато вестникът все още имаше 80 000 тираж, доверието към него взе рязко да спада.

Финансовите аргументи хората на Костов обогатиха с твърдения, че партийният печат винаги е губещ и че в. Демокрация трябва да стане национален всекидневник, който да разшири читателската аудитория. Всъщност чрез размиване на истини и полуистини се прикриваше тайната цел - поставянето на вестника под едноличния контрол на вожда Костов.

Синдикатът обаче не се даде лесно. Иван Костов едва прикриваше своя бяс, че срещу него се оказва съпротива. Той вече си имаше и кандидатура за поста - Невен Копанданова. Тя нямаше как да стане главен редактор на вестника, ако не беше негово протеже.

ИМАШЕ ЛИ КОНКУРС

Идеята за конкурс, която днес отново е на дневен ред, ние я бяхме осъществили. Нашият синдикат обяви конкурса, разработи критерии за качествата на кандидатите. А това още тогава никак не се харесваше на Иван Костов и противоречеше на неговия характер и стил на еднолично управление.

Заседанието, на което синдикатът бе победен, продължи повече от 10 часа. При първото гласуване за превръщане на ЕООД-то в АД бяхме Кръстьо Пастухов, Милко Джаджев, Енчо Мутафов и аз, а няколко души се въздържаха и така не можах да се съберат необходимите две трети от гласовете. Като видяха, че ще трябва да бъде притиснат някого, организаторите на този фарс прекъснаха заседанието за около час.

Не знам с какво точно бе изнуден бившият гл. редактор Енчо Мутафов, но той промени вота си от не на да. Обяснението му, че не се чувствал чак такъв специалист в търговските и финансовите проблеми, бе приемливо, но всички знаехме, че не в това бе истинският проблем.

След това стана много лесно. Обявеният от синдиката конкурс въобще не се състоя. Иван Костов доведе Невен Копанданова на заседание на синдиката и каза: Ето ви главния редактор, гласувайте, тя печели конкурса.

Въпроси от рода на: как може една демократична формация като СДС да потъпква демократичните процедури, изключително дразнеха Костов и той нервно питаше Асен Агов, който бе председател на синдиката: А бе, Асене, какво става тука. Какви са тия хора. Защо ме обвиняват, че искам да заграбя цялата власт.

КОЙ ДЪРПАШЕ КОНЦИТЕ

Костов ловко беше осигурил и подкрепата на Александър Божков, Васил Гоцев, Надежда Михайлова, Йордан Соколов и дори на Петър Стоянов, който бе ръководител на юридическото звено към НИС на СДС. Те всекидневно оказваха натиск върху синдиката. Веднъж попитах бъдещия президент защо непрекъснато ни се извиват ръцете. Вместо да се запази някакво минимално разделение на властите вътре в СДС, за да се избегне концентрацията на власт в един човек. Той ми отвърна любезно, но категорично: Недейте така, Слави, че по-лошо ще стане. На което аз му отвърнах, че от това по-лошо - здраве му кажи! Нататък, както е казал поетът, е ясно. Костов бе вече избран пряко от конференцията за председател на НИС на СДС. По повод на това кой командваше всъщност в. Демокрация,

самият Костов заявяваше, че той самият бил по-легитимен от членовете на синдиката, понеже бил избран от делегатите на конференция. Редно е да се припомни как стана и неговото избиране.

Истината е, че Христо Бисеров и Марио Тагарински доведоха от провинцията 600 делегати от уж новосъздадени местни клубове според т. нар. структурна реформа, започнала с отварянето на СДС през 1995 г.

Превръщането на в. Демокрация от ЕООД в АД и партийната конференция са двата стълба, които превърнаха тогава Костов в непрекословен лидер. И това стана благодарение на един куп хора, които той използва като пионки, за да утвърди едноличната си власт. Днес той се опитва да се освободи от тях с хватката аз съм добрият, а те са корумпираните. Те са хората, които ме подведоха.

Това, което става днес във в. Демокрация, показва само какви последици може да има игнорирането на демократичните процедури в един критичен момент, независимо дали подбудите са изглеждали основателни, или не, заложените капани рано или късно цракват, бумерангът се завръща и удря самонадеяната глава, която го е заложила.